

Тренувальні збори з лінгвістики
Перша особиста олімпіада

15 червня 2024 р.

Максимальна оцінка за кожну з п'яти задач — 20 балів

Час виконання роботи — 6 годин

Подано речення українською та їхні переклади чукотською мовою:

1. Ви зв'яжете нас.	nekləwtək
2. Я довго зв'язую вас.	təkəlwərkənitək
3. Ми зв'язуємо його.	mətəkəlwəyʔen
4. Ти бачиш їх.	ləʔunet
5. Вони довго зв'язують тебе.	nekəlwərkəniyət
6. Він довго зв'язує нас.	nekəlwərkənimək
7. Ти бачиш мене.	inelʔuyʔi
8. Я довго нюхаю їх.	təjɲorkənet
9. Ви бачите мене.	inelʔutək
10. Він бачить вас.	nelʔutək
11. Вони нюхають його.	nejɲoyʔen
12. Ви довго зв'яжете їх.	kəlwərkənitək
13. Ми довго нюхаємо його.	mətəjɲorkən
14. Ми бачимо вас.	mətəlʔutək
15. Вони довго бачать його.	nelʔurkən
16. Ти бачиш його.	ləʔuyʔen

Завдання 1. Перекладіть українською. Останнє речення має декілька можливих перекладів. Наведіть їх усі.

17. **kələwnet**
18. **mətəkləwəyət**
19. **inekəlwərkənitək**
20. **nelʔurkənitək**

Завдання 2. Перекладіть чукотською мовою:

21. Я зв'язую його.
22. Ти довго бачиш нас.
23. Ви нюхаєте його.
24. Він довго зв'язує їх.
25. Він нюхає мене.

Примітка. Чукотська мова належить до чукотсько-камчатської мовної родини. Нею говорить близько 5 тисяч людей у Сибіру. **ʔ**, **ɣ** і **ɲ** — особливі приголосні, **ə** — особлива голосна чукотської мови.

Подано слова мови тііні у двох формах та їхні можливі переклади українською:

Базова форма		Розширена форма	
belā	говорити	bele	говорити для
belā	говорити	besē	змушувати говорити
bika	викривлятися	bileke	викривлятися для
bota	народжувати	botē	народжувати для
duma	швидко бігти	duneme	швидко бігти для
kena	танцювати	kenē	танцювати для
kota	зав'язувати	kote	розв'язувати
pina	бути чорним	piŋe	чорніти
suma	встромляти в землю	suneme	діставати із землі
toma	надсилати	tosebe	змушувати надсилати
yoka	чути	yoleke	слухати
yoma	сохнути	yosebe	сушити

Завдання 1. Перекладіть мовою тііні:

сохнути для, бути чорним для, змушувати встромляти в землю, змушувати зав'язувати.

Далі подано ще декілька пар форм дієслів разом із їхніми можливими перекладами:

Базова форма		Розширена форма	
fasa	проїжджати	fasaka	бути проїханим
kaba	розподіляти	kalaba	бути розподіленим
kaŋa	скручувати	kaŋama	бути скрученим
kələ	втомлюватися	kələ	втомлюватися для
kələ	втомлюватися	kəsə	втомлювати
kona	садити	koneŋe	бути посадженим
lənə	навантажувати	lənənə	навантажувати для
lənə	навантажувати	lənənə	бути навантаженим
mata	відходити	masa	проганяти
paŋa	рвати	paŋaka	змушувати рвати
sənə	писати	sənənə	бути написаним
yala	розгортати	yala	згортати
yata	розділяти	yataka	бути розділеним
yəbə	митися	yələbə	митися для
yəbə	митися	yəsəbə	змушувати митися

Завдання 2. Якщо **kasa** і **tineme** — розширені форми слів «битися» та «копати» відповідно, то які три різних значення може мати кожна з цих розширених форм?

Завдання 3. Знаючи, що **boleke** означає «бути зламаним», а **soleke** — «діставати», перекладіть мовою тііні (одна з форма має два можливих переклади; наведіть їх обидва):

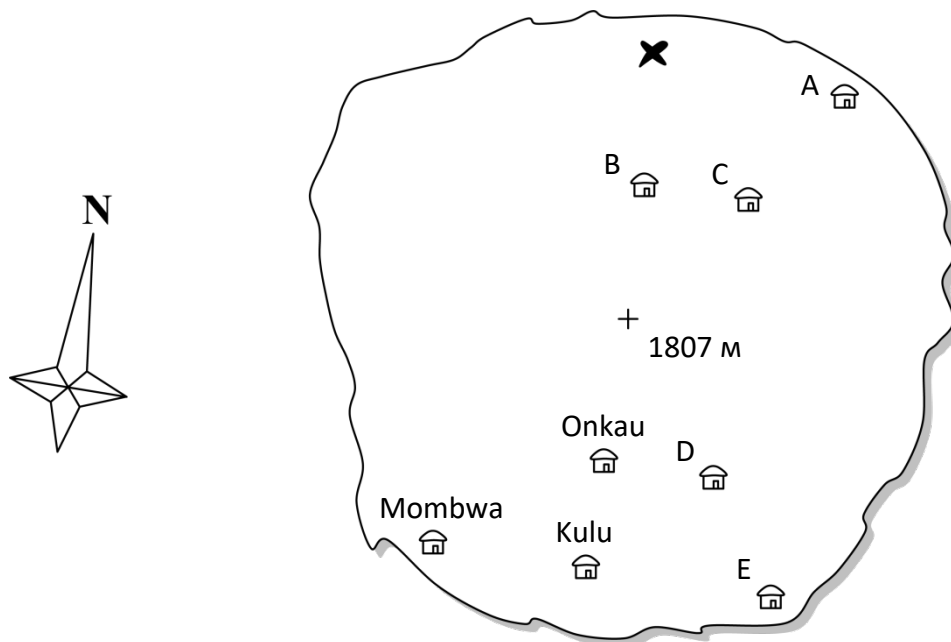
бути порваним, ламати, копати, змушувати вставляти, надсилати для, писати для

Примітка. Мова тііні належить до групи банту нігеро-конголезької мовної родини. Нею говорить кількадесят тисяч людей у Конго.

3. Манамська мова

Патрік Літтелл

Манамська — малайсько-полінезійська (австронезійська) мова, якою говорить близько 8000 жителів острова Манам неподалік Папуа Нової Гвінеї. Манам є одним із найактивніших вулканів у світі, і під час сильних вивержень населення острова евакуюють.

Житель острова описує відносно розташування будинків на схемі вище:

1. **Onkau pera kana auta ieno, Kulu pera kana ilau ieno.**
2. **Mombwa pera kana ata ieno, Kulu pera kana awa ieno.**
3. **Tola pera kana auta ieno, Sala pera kana ilau ieno.**
4. **Sulung pera kana awa ieno, Tola pera kana ata ieno.**
5. **Sala pera kana awa ieno, Mombwa pera kana ata ieno.**
6. **Pita pera kana ilau ieno, Sulung pera kana auta ieno.**
7. **Sala pera kana awa ilau ieno, Onkau pera kana ata auta ieno.**
8. **Butokang pera kana awa auta ieno, Pita pera kana ata ilau ieno.**

Завдання 1. Будинки острів'ян Onkau, Mombwa та Kulu вже позначено на схемі. А хто живе в інших п'яти будинках?

Завдання 2. Arongo будує новий будинок у точці, позначеній хрестиком. У трьох реченнях манамською мовою (таких самих, як вище) опишіть розташування будинку Arongo відносно трьох найближчих будинків.

Нижче подано дієслівні форми мови павнака, записані міжнародною фонетичною абеткою та їхні можливі переклади українською:

1.	βi'samu	Ми почули її.
2.	nimua'ɛhi	Кажуть, що я побачу вас.
3.	pi'munuβɛ	Ти побачив їх.
4.	tumu'ninuβɛ	Вони взяли мене.
5.	tʃuma'nuβɛ	Вона візьме їх.
6.	tijujuiku'nuβɛ	Вони плакали.
7.	nitibuβui'kutu	Я вже сидів.
8.	pikipu'tʃaβi	Ти помиєш нас.
9.	ti'tiβua	Вона сяде.
10.	tʃikiputʃutʃu'ikutu	Вона вже мила її.
11.	taka'tʃaβihi	Кажуть, що вона підійме нас.
12.	βijutu	Ми вже поплакали.
13.	tʃakatʃutʃuiku'nuβɛ	Вони підіймали їх.

Завдання 1. Перекладіть українською:

14. **numu'nuβɛ**
15. **ɛ'jua**
16. **ti'muani**
17. **βakatʃutʃuikunuβɛ'tuhi**

Завдання 2. Перекладіть українською в усі можливі способи:

18. **tʃisama'nuβɛ**

Завдання 3. Перекладіть мовою павнака:

19. Кажуть, що ви чули мене.
20. Вона брала тебе.
21. Вони підіймуть її.
22. Кажуть, що ми сядемо.
23. Я підняв їх.
24. Кажуть, що вона вже побачила нас.

Примітка. Мова павнака належить до аравакської мовної родини. Нею говорить лише декілька літніх людей у Болівії. Символи **ɛ** та **i** позначають голосні, а **β**, **j** та **tʃ** — приголосні. Символ ' показує, що наступний склад наголошений.

Мова роон зазнала значних змін протягом останніх 150 років. У цій задачі показано числівники цієї мови у тих формах, у яких їх задокументовано у 1855, 1955 і 2012 роках. Деякі числівники, наприклад 2, зберегли ту ж форму протягом усього цього часу, інші, наприклад 10, змінилися один раз. Однак більшість числівників, як то 7 чи 32, змінилися двічі:

Число	1855	1955	2012
2	nuru	nuru	nuru
7	onemenuru	rimenuru	fik
10	onemerim	safur	safur
32	arzus safur nuru	aresoyosier safur nuru	ares kior beberin nuru

Завдання 1. Далі наведено числа і рівності, у яких виражено одне і те ж значення у системі кожного з трьох років. Заповніть пропуски

Число	1855	1955	2012
(a)	nuru × ηokor	rimeyosier	yosier + rim
(b)	onem × fak	ηokor × rimiηokor	ares nuru beberin fiak
(c)	safur onem + onemefak	aresoyosier rim	siu × nuru + fik
(d)	arzus di nuru yoser + safur lim	safur nuru + aresonuru fak	ares rim beberin wonem
(e)	fak	fak	fiak
3	(f)	(g)	kior
8	(h)	(i)	war
(j)	(k)	(l)	safur fik
21	(m)	(n)	(o)
79	(p)	(q)	(r)

Примітка. Роон — австронезійська мова, якою говорить понад тисяча людей у Західній Новій Гвінеї. Деякі числа у задачі було спрощено. Символ η позначає особливу приголосну.